

Handläggare
Samia Choudhury
Telefon: 08-508 09 275

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2018-02-01

Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 171-1831-2016

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Susanna Halldin
t.f. stadsdelsdirektör

Helena Andersson
t.f. avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har i samarbete med representanter från funktionshindervisorganisationer, förvaltningar och bolag i staden tagit fram ett förslag till reviderat program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Det reviderade programmet ska användas av stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att identifiera, förebygga och undanröja de hinder för delaktighet som bristande tillgänglighet och ojämlika levnadsvillkor medför för personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen anser att förslaget är väl genomarbetat. Det föreslagna programmet är tydligare och mer heltäckande än nuvarande program. Det är positivt att man poängterar att genomförandet och förverkligandet av programmet ska göras inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av stadens nämnders och bolagsstyrelsers verksamhet. Implementering och uppföljning av programmet underlättas av att förslag till indikatorer ges.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2011 om Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016. Programmet är ett styrdokument för stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i samhället. I stadens budget för 2016 angavs att kommunstyrelsen i samråd med kommunstyrelsens funktionshindersråd ska revidera programmet.

Stadsledningskontoret har i samarbete med representanter från funktionshindersorganisationer verksamma i Stockholm samt stadens bolag, fack- och stadsdelsförvaltningar tagit fram ett förslag till reviderat program. Förslaget har remitterats stadens samtliga nämnder samt till ett stort antal organisationer. Remissen ska besvaras senast den 16 februari 2018.

Ärendet

Förslaget till reviderat program knyter an till den nya inriktningen för svensk funktionshinderspolitik som Myndigheten för delaktighet (MFD) och regeringen föreslår. Det bygger även på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, barnkonventionen, Europakonventionen och andra internationella konventioner samt på svensk funktionshinderspolitik och lagstiftning.

I arbetet med att revidera stadens program för delaktighet har den utvärdering som gjorts av nuvarande program beaktats. Det reviderade programmet föreslås benämnas ”Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023”.

Ett funktionshinderperspektiv i arbetet

I arbetet med det reviderade programmet ska stadens nämnder och bolagsstyrelser använda ett funktionshinderperspektiv. Det består av fyra delar:

- skapa lösningar med universell utformning
- åtgärda befintliga brister i tillgänglighet
- använd individuella stöd och lösningar
- förebygg och motverka diskriminering av personer med funktionsnedsättning.

Det reviderade programmet ska användas av stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att identifiera, förebygga och undanröja de hinder för delaktighet som bristande tillgänglighet och ojämlika levnadsvillkor medför för personer med funktionsnedsättning.

Programmet omfattar åtta olika fokusområden. Samtliga fokusområden tar sikte på målen i stadens budget och vad som krävs för att förverkliga dem. Fokusområdena kan ha olika relevans för olika nämnder och bolagsstyrelser. Arbetet måste därför utformas med hänsyn till varje nämnds och bolagsstyrelses uppdrag.

Fokusområdena tydliggör att programmet utgår från ett rättighetsbaserat arbetssätt och beskriver kommunens ansvar inom olika samhällsområden samt stadens ambitioner inom dessa områden. Funktionshinderperspektivet ska användas i arbetet inom vart och ett av dessa fokusområden.

Under varje fokusområde ges förslag på indikatorer som nämnder och bolagsstyrelser kan använda i stadens interna ledningssystem (ILS). Förslagen ska ge stöd och inspiration i arbetet med programmet och kan anpassas med hänsyn till vad som är ändamålsenligt för den egna nämndens eller bolagsstyrelsens verksamhet.

I programmet finns även förslag på arbetssätt och verktyg som nämnder och bolagsstyrelser kan använda utifrån vad som är relevant för den egna verksamheten. I programmet poängteras att kunskap om bland annat lagstiftning, rättigheter för personer med funktionsnedsättning och om hur funktionshinder kan undanröjas och undvikas är en förutsättning för arbetet med programmet.

Fokusområden

1. Rätten till arbete och försörjning

I Stockholms stad ska personer med funktionsnedsättning kunna delta på arbetsmarknaden, i arbetslivet eller i sysselsättning på jämlika villkor som andra och kunna försörja sig själva.

- Tillgängligheten på stadens arbetsplatser ska öka.
- Staden ska vara ett föredöme som arbetsgivare.
- Möjligheten till praktik ska stärkas.

2. Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen

Personer med funktionsnedsättning ska ha jämlika möjligheter till utbildning av hög kvalitet i stadens alla skolformer, utifrån egna förutsättningar och behov.

- Utbildningsmiljöerna ska vara tillgängliga för alla.
- Nödvärdigt stöd ska ges för att alla ska kunna tillgodogöra sig utbildning och nå kunskapsmålen.

- Lärandemiljön ska vara trygg och inkluderande.
- Det ska finnas en väl fungerande samverkan.

3. Rätten att kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms inne- och utemiljö samt ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet i kris

Personer med funktionsnedsättning ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms alla miljöer, inomhus och utomhus samt kunna ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet vid krissituationer på jämlika villkor som andra.

- Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads miljöer.
- Planera och bygga rätt från början.
- Hinder i byggd miljö ska åtgärdas.
- Alla ska kunna få en fungerande bostad på bostadsmarknaden.
- Staden ska påverka andra fastighetsägare och näringsidkare att förbättra tillgängligheten.
- Alla ska kunna genomföra resor utan hinder.
- Alla ska garanteras skydd och säkerhet.

4. Rätten till information och kommunicera med stadens verksamheter

Personer med funktionsnedsättning ska ha jämlika möjligheter att få information och kunna kommunicera med stadens verksamheter samt gynnas av digitala lösningar och ny teknik.

- Alla ska kunna få information och kommunicera med stadens verksamheter.
- Digitala och tekniska lösningar ska gynna alla.
- Ny teknik ska öka delaktigheten.

5. Rätten till bästa hälsa

Personer med funktionsnedsättning ska ha jämlika möjligheter att uppnå bästa möjliga hälsa.

- Alla ska kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter på fritiden.
- Stöd vid måltider ska främja bästa möjliga hälsa.
- Stöd till hälso- och sjukvård på jämlika villkor.

6. Rätten till individuellt stöd

Personer med funktionsnedsättning ska få det individuella stöd de behöver för att få jämlika möjligheter till trygghet, självständighet och delaktighet i samhällslivet. Rätten till skydd och stöd ska även uppmärksammas ur ett jämställdhets- och barnrättsperspektiv. Det ska kännetecknas av likvärdighet, delaktighet och självbestämmande samt ett gott bemötande.

- Skydd och stöd på jämlika villkor.
- Stöd till privatliv, att bilda familj och vara förälder.
- Risker att utsättas för brott och våld ska förebyggas.
- Delaktigheten ska öka.
- Information och kommunikation ska vara tillgänglig.

7. Rätten till en meningsfull fritid

Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i meningsfulla fritidsaktiviteter samt i kultur- och idrottsliv på jämlika villkor som andra, både som utövare och åskådare.

- Skapa förutsättningar för en meningsfull fritid för alla.
- Åtgärda hinder i de lokaler och miljöer som används.
- Samverka med föreningsliv och andra aktörer.

8. Rätten att delta i demokrati

Personer med funktionsnedsättning ska kunna rösta och delta i demokratiska processer på jämlika villkor som andra.

- Personer med funktionsnedsättning ska kunna rösta, ha politiska uppdrag och delta i demokratin mellan valen.
- Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i demokratiska beslutsprocesser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldre- och socialtjänstavdelningen. Norrmalms funktionshinderråd har tagit del av remissen. Rådet har hänvisat till kommunstyrelsens funktionshinderråds synpunkter på remissen.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att förslaget till reviderat program är väl genomarbetat. Det föreslagna programmet är tydligare och mer heltäckande än nuvarande program. Det är positivt att man poängterar att genomförandet och förverkligandet av programmet

ska göras inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av nämnders och bolagsstyrelser verksamhet.

Det är också positivt att programmet ger förslag på indikatorer som nämnder och bolagsstyrelser kan tillämpa i sina verksamheter. Användningen av indikatorer kommer att underlätta implementeringen av programmet och göra det enklare att följa upp arbetet och koppla det till verksamheternas resultat.

På sidan 23 i förslaget till reviderat program uppges att det till programmet bifogas en aktivitetslista med förslag på aktiviteter som nämnder och bolag ska använda i sin verksamhetsplanering. Förvaltningen anser att listan borde ha bifogats remissen.

Bilaga

Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023”.